

УДК 616.314:616-08-059:616-052-056.2

Водоріз Я.Ю., Ткаченко І.М., Тончева К.Д.

ОЦІНКА ЯКОСТІ ЖИТТЯ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ПОТРЕБОЮ У КОМБІНОВАНОМУ ЛІКУВАННІ ЗУБІВ БІЧНОЇ І ФРОНТАЛЬНОЇ ГРУПИ

Українська медична стоматологічна академія, Полтава, Україна

Ключові слова: ОНІР-49, зміна якості життя, зуби бічної групи, зуби фронтальної групи

Вступ. Дані представлені у даній роботі є частиною НДР Української медичної стоматологічної академії «Морфофункціональні особливості тканин ротової порожнини і їх вплив на проведення лікувальних заходів і вибір лікувальних матеріалів, № державної реєстрації 0115U001112.

В літературі неодноразово наголошують про той факт, що стан здоров'я ротової порожнини загалом і зубів зокрема є важливою складовою

фізичного і психічного здоров'я індивіда, який знаходиться у соціумі [1, 2].

Правильно складений план лікування пацієнта є важливим фактором для досягнення максимально ефективного і пролонгованого реабілітаційного ефекту. Лікар-стоматолог, обираючи матеріал чи метод для майбутньої реставрації, або складаючи план лікування, також опосередковано впливає на якість життя пацієнта після лікування [3–5].

Якість життя пацієнта, а також її зміна є невід'ємним показником ефективності лікувальних заходів [6]. На сьогоднішній день анкета Oral Health Impact Profile є одним із найбільш популярних і поширених методів оцінки зміни якості життя пацієнта в залежності від стану здоров'я ротової порожнини. [7, 8]. Первинна версія цієї анкети складається із 49 запитань, що стосуються стану ротової порожнини пацієнта і його впливу на різні аспекти повсякденного життя [9].

Згідно даних літературних джерел, стан якості життя пацієнтів, які не задоволені станом своїх зубів в зону посмішки є дещо гіршим, ніж у тих хто задоволений естетикою власної посмішки, однак потребує лікування бічних зубів [1,10].

Як показує практика, існує значний контингент пацієнтів, які потребують одночасного відновлення зубів як бічної, так і фронтальної групи. У зв'язку з цим у нас виникає логічне запитання: Як змінюється якість життя пацієнтів, які потребують тотальних реставрацій? Раніше проведений літературних пошук не дав чіткої відповіді на це запитання.

Мета роботи. Проаналізувати чи погіршується якість життя пацієнтів, які потребують втручання на передніх і бічних зубах; дізнатися які саме фактори спричиняють погіршенню якості життя, якщо перша гіпотеза буде підтверджена.

Об'єкти і методи. Опитування проводилося серед молодих (за ВООЗ) людей, віком до 44 років. Особам із періо- чи орто- патологією дана анкета не пропонувалась. Усього було проанкетовано 153 особи. До дослідної групи долучались особи, які потребували тотальних реставрацій. До контрольної – клінічно здорові, сановані особи. Всього до контрольної групи відібрано 50 осіб, них 26 чоловічої, 24 жіночої статі. До дослідної – 21 особа, з них 11 чоловічої, 10 жіночої статі.

Опитувальник містить 49 запитань, розділених на 6 підгруп («функціональні обмеження», «фізичний біль», «психологічний дискомфорт», «психологічна дезадаптація», «соціальна дезадаптація», «інвалідизація»). Заповнюючи анкету, пацієнту необхідно вказати частоту виникнення тої чи іншої проблеми: «не знаю», «ніколи», «майже ніколи», «іноді», «часто», «дуже часто». Індекс запитання (від 0.747 до 2.555) в подальшому множиться на коефіцієнт частоти (0,1,2,3,4). Статистична достовірність визначалася за допомогою програми GNU pspp 1.0.1.

Результати. Після прорахунку анкет маємо наступні результати: середній результат тесту по дослідній групі для обох статей – $66,87 \pm 7,91$. У чоловіків кількість балів дещо нижча ($64,77 \pm 12,32$), у порівнянні із жінкам $69,19 \pm 10,27$ (при $p=0,788$). У контрольній групі середній результат тесту $36,78 \pm 4,28$; чолові-

ків $29,67 \pm 4,2$, жінок $44,49 \pm 7,46$ (при $p=0,084$). Більш ретельний аналіз дослідної групи показав, що зміна якості життя не залежить від статі (при $p=0,788$). Характер природи порушень також не залежить від статі. (Табл.1)

Висновок. З результатів нашого дослідження можна зробити висновок, що якість життя пацієнтів з потребою у тотальному естетичному і функціональному відновленні фронтальних і бічних зубів погіршується на 45%, незалежно від статі. Основним чинником у зниженні якості життя пацієнтів (42% від загальної частки) є психологічний дискомфорт, що зайвий раз доводить що для пацієнтів страх соціального відторгнення через погіршення естетики зубів є більш травмуючим моментом (при $p=0$), ніж фізичний біль чи функціональні порушення.

Відсутність статистичною значущості при дослідженні взаємозв'язку статі і характеру порушень свідчить про те, що будь яка різниця у статі не є суттєвою. При додаванні до естетичних проблем фронтальних зубів функціональних порушень, пов'язані із погіршенням стану здоров'я бічних зубів, втрачається статистична значущість статі, тому що останні відіграють не менш важливу роль у фізіологічному і психологічному здоров'ї пацієнтів [11].

Таблиця 1

Дослідження залежності типу страждань від статі у дослідній групі пацієнтів

№ з/п	Категорія порушень	Середня кількість балів для обох статей	Середня кількість балів у чоловіків	Середня кількість балів у жінок	достовірність ANOVA
1	Функціональні обмеження	7,97	7,98	7,96	0,992
2	Фізичний біль	12,43	11,94	12,97	0,662
3	Психологічний дискомфорт	28,40	27,11	29,82	0,718
4	Психологічна дезадаптація	9,87	9,67	10,09	0,909
5	Соціальна дезадаптація	3,69	4,42	2,88	0,465
6	Інвалідизація	4,52	3,65	5,47	0,321

Література. 1. Гажва С.І, Гулуев Р.С., Гажва Ю.В. The quality of life in patients with diseases of oral cavity (review of literature) // *Современные проблемы науки и образования*. 2012. № 4. С. 1–9. 2. Rufenacht C.R. Morphopsychology. Fundamentals of Esthetics // Quintessence Publishing, Germany. 1990. P. 59–64. 3. Vodoriz Y.Y., Marchenko I.Y., Shyndryk M.A., Tkachenko I.M. Review of treatment methods of patients with uncomplicated teeth fractures // *Wiadomosci Lekarskie*. 2018. T.71, №7. P. 1360–4. 4. Tkachenko I.M., Kovalenko V.V., Skrypnikov P.M., Vodoriz Y.Y. Reasoning of adhesive system choice for treatment of patients with increased tooth wear // *Wiadomosci Lekarskie*. 2018. T. 71, №6. P. 1129–34. 5. Водоріз Я.Ю., Ткаченко І.М. Визначення опору на жув реставраційних матеріалів при різній глибині препарування твердих тканин зубів фронтальної групи // *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії*. 2019. Т. 19, №2. С. 158–63. 6. Бутові В. Г., Ковальський В. Л. Предпринимательская деятельность медицинских организаций / Москва. STBOOK, 2006. 233 с. 7. Смирничина В.В. Возможность использования критерия качества жизни для оценки эффективности лечения хронического генерализованного пародонтита средней тяжести : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мед. наук: [спец.] 14.00.21 "Стоматологія" / Московский государственный медико-стоматологический университет Росздрава. Москва, 2007. 8. Гилева О.С., Либих Т.В., Халилаева Е.В. [та ін.] // "Стоматологическое здоровье в критериях качества жизни" *Медицинский вестник Башкортостана*, Т.6, №3. 2011, С. 6-11. 9. Slade GD, Spencer A.J. // *The Oral Health Impact*

Vodoriz Y.Y., Tkachenko I.M., Toncheva K.D.

ASSESSMENT OF THE QUALITY OF LIFE IN PATIENTS WHICH REQUIRE COMBINED TREATMENT OF ANTERIOR AND POSTERIOR DENTITION

Ukrainian medical stomatological academy, Poltava, Ukraine

Keywords: OHIP-49, change in quality of life, posterior teeth, anterior teeth

Introduction. Quality of life of patients is an indispensable indicator of the effectiveness of treatment interventions. Nowadays, the Oral Health Impact Profile is one of the most popular and common methods of assessing a patient's quality of life depending on the oral health. The initial version of this questionnaire consists of 49 questions regarding the patient's oral cavity status and its impact on various aspects of everyday life.

According to literature sources the quality of life of patients who are not satisfied with their anterior teeth aesthetics is worse than those who are satisfied with the aesthetics of their own smile, but needs treatment of posterior teeth.

The purpose investigations. To analyze whether the quality of life of patients requiring intervention on the anterior and posterior teeth deteriorates; to find out which factors cause a decrease in the quality of life if the first hypothesis is confirmed.

Materials and methods. The survey was held among young people under the age of 44. The questionnaire was not offered to persons with perio or orthodontical pathologies. Totally 153 people were interrogated. The study group consisted of persons who needed total restoration. The control group consisted of clinically healthy, sanitized persons. Totally 50 people was selected for the control group (26 males, 24 females). To the researched group - 21 persons, including 11 males and 10 females.

Results of investigation. Having evaluated the questionnaires, we have received the following results: the average test result in the research group for both sexes is $66,87 \pm 7,91$. In men, the score is slightly lower ($64,77 \pm 12,32$), comparing to women $69,19 \pm 10,27$ (at $p = 0,788$). In the control group, the average test result was 36.78 ± 4.28 ; men 29.67 ± 4.2 , women 44.49 ± 7.46 (at $p = 0.084$). More thorough analysis of the study group showed that the change in quality of life does not depend on sex (at $p = 0.788$). The nature of the violations is also gender independent.

Conclusion. From the results of our study we can conclude that the quality of life of patients that require total aesthetic and functional restoration of anterior and posterior teeth deteriorates by 45%, regardless of gender. The main reducing factor (42% of the total) is psychological discomfort, which proves that the fear of social rejection due to deterioration of the aesthetics of teeth is more traumatic (at $p = 0$) than physical pain or functional disorders for patients.

Statistic results of the study of the relationship between gender and the nature of the disorders indicates that any gender difference is not significant. As soon as the

functional disorders associated with the deterioration of the posterior teeth health accompanies aesthetic problems of anterior dentition we observe the loss statistical significance of gender in this problem, because posterior teeth play an important role in the physiological and psychological health of patients as well as anterior ones.